

Geandewei

KERKBLAD

Jaargang 26 - nummer 18
vrijdag 11 oktober 2019
editie Leeuwarden e.o.

foto: Willem Wilstra

**Protestantse
Kerk**

De duif neemt een andere route

Het wonder van kleuren

Waar water stroomt,
daar is leven

Geloofsgetuige
Petrus Hofstede de Groot

Column Ria en Ad Vermeulen

Geef ons een wereld waarin niemand gelooft??

Het is midden augustus en wij buigen ons, samen met dertig anderen, in de eeuwenoude Reestkerk in Oud Avereest over de vraag: 'Wat heeft de Verlichting ons gebracht?' We doen dit onder deskundige begeleiding aan de hand van boeken van Steven Pinker en Yuval Harari. De teneur van het boek *Verlichting Nu* van Steven Pinker is: 'Tel uw zegeningen, tel ze één voor één.' Pinker stelt in een gloedvol betoog dat we de verworvenheden van de Verlichting - zoals democratie, mensenrechten en vrijheid van godsdienst - niet mogen verkwanselen, maar juist moeten doorzetten. Hier worden we warm van.

Een stuk somberder worden we van de boeken van Harari. Hij schetst een beeld waarin kunstmatige intelligentie de denkwerk van mensen overbodig zal maken. Samen met de vervanging van veel handmatig werk door robots ontstaat er aldus een grote groep van nutteloze mensen, die op zoek moeten naar zingeving.

Religie is volgens Harari géén richting die zin aan het bestaan kan geven in een wereld die wordt gedomineerd door kunstmatige intelligentie, biotechnologie, klimaatverandering en cyberoorlogen. In tegendeel, religie is volgens hem juist de bron van veel ellende, zoals oorlogen en een inquisitie die er op was gericht om vooruitgang tot stilstand te brengen. In een apart hoofdstuk in zijn boek *21 lessen voor de 21e eeuw* voert Harari een evangelisatiecampagne voor het seculiere ideaal. In dit ideaal laat de mens zich uitsluitend leiden door wat hij waarneemt. De mens hoeft zich niet te richten op God maar is zelf de maat van de dingen.

Het bijwonen van lezingen over de Verlichting is voor kerkelijk betrokken een vorm van zelfkwekking. De algemene opvatting bij dergelijke bijeenkomsten is: 'Geef ons een wereld waarin niemand gelooft.' In onze beleving is dit een ontorechte gedachte, maar helaas wel een die maatschappelijk steeds breder wordt gedragen.

Niet alleen hebben de grote verhalen uit de Joods-Christelijke traditie ons gebracht tot het niveau waar we nu zijn, maar ook naar de toekomst is dit verhaal broodnodig om het leven met elkaar tof te maken, elkaar recht op te zetten en ieder duidelijk te maken dat hij, zij of genderneutraal er mag zijn. Er is dan voor nutteloze mensen geen plaats, omdat er geen nutteloze mensen zijn.

Meditatie Het wonder van kleuren

Tijdens een viering had een schilder exact de zeven kleuren van de regenboog op een draaischijf geschilderd. De schijf ging heel hard draaien en je zag de zeven kleuren verdwijnen in de kleur wit. Toen de draaischijf langzamer draaide kwamen de kleuren van de regenboog weer uit het wit te voorschijn.

door Corry Nicolay

Natuurlijk weten we dat het door de weerkaatsing in de lucht komt, maar ik vind het ook een wonder van Goddelijke veelkleurigheid. In die ene kleur wit zitten meerdere kleuren die in Gods naam bij elkaar horen. Net als mensen met verschillende kleuren, talen, culturen, geloven.

Wijshedsverhaal

Daarover gaat dit oude wijshedsverhaal: Een leermeester ging eens met zeven leerlingen een ochtendwandeling maken, terwijl de dauw nog over het land lag. Na enige tijd brak de zon door. De dauwdruppels schitterden dat een lieve lust was.

Bij een grote dauwdruppel liet de meester halt houden. Hij schaarde de leerlingen rondom de druppel zodat de zon erop bleef schijnen en vroeg toen: „Welke kleur heeft de druppel?”

„Rood”, zei de eerste,
„Oranje” de tweede,
„Geel” de derde,
„Groen” de vierde,
„Blauw” de vijfde,
„Paars”, de zesde.
En de zevende zei: „Violet.”

Ze stonden verbaasd over de verschillen. Omdat ze er allemaal zeker van waren dat ze het goed zagen, kregen ze bijna ruzie. Toen moesten ze enkele keren van plaats verwisselen. En langzaam drong het tot de leerlingen door dat zij - ondanks de verschillen van hun waarnemingen - allemaal de waarheid hadden gesproken.

En de leermeester sprak: „Hoe je de waarheid ziet, hangt af van de plaats die je in het leven inneemt, net zoals jullie zo-even een deel van het licht hebben gevonden en dat voor de volle waarheid aanzagen. Laat anderen in volle vrijheid hun eigen weg bewandelen, hun eigen plaats innemen en hun eigen deel van het licht waarnemen. Vertel elkaar daar over. Want alleen samen kun je de verschillende kleuren van licht zien, die allemaal dezelfde waarde hebben.”

Wonderlijk gebeuren

De kleuren vertellen over een wonderlijk gebeuren. Iedereen kan met het christelijke Pinksterfeest God in de eigen taal verstaan/begrijpen. En niet alleen in gesproken talen, maar ook in de taal van ieders hart, in de taal van blijdschap, verdriet, hoop, wanhoop, twijfel, van alle gevoelens die in een mens hart leven. Elk gevoel, iedere taal, God verstaat het allemaal. Dit weten we dankzij Jezus. Goddank, dat er verschillen zijn die allemaal voortkomen uit die ene scheppingskleur van God. De regenboog is als hemelse zegen die over ons regent.

Want:

*Soms is er in de wolken iets van God
iets wonderlijks - als door Zijn hand geschreven,
een regenboog - dat Hij behoedt ons leven.
Soms is er in de wolken iets van God
(Joke Verweerd, melodie Lied 116)*

Corry Nicolay is predikant
Kleurrijke Communicatie

Leesooster

Week 42, 13 t/m 19 oktober

zondag	1 Samuel 28:15-25
maandag	1 Samuel 29:1-11
dinsdag	1 Samuel 30:1-15
woensdag	1 Samuel 30:16-31
donderdag	1 Samuel 31:1-13
vrijdag	Lucas 17:11-19
zaterdag	Lucas 17:20-37

Week 43, 20 t/m 26 oktober

zondag	Lucas 18:1-8
maandag	2 Samuel 1:1-16
dinsdag	2 Samuel 1:17-27
woensdag	2 Samuel 2:1-11
donderdag	2 Samuel 2:12-32
vrijdag	2 Samuel 3:1-16
zaterdag	2 Samuel 3:17-27

Inleiding

De duif neemt een andere route

'Ik pak hem, ik pak hem', roept het jongetje. En met zijn stevige beentjes rent hij naar mij toe. Maar net wanneer hij zich bukt om mij te pakken, vlieg ik een eindje verder. Hij rent weer naar mij toe. Opnieuw vlieg ik op, verstop me achter een laag muurtje. 'Mamma, waar is de duif?' 'Daar', wijst zijn moeder. Tot mijn plezier rent het jongetje naar het muurtje, klimt er behendig overheen, wil mij grijpen. Het lukt niet, want ik vlieg opnieuw op.

door Pieter Lootsma

Ik ben, zo hebben jullie al begrepen een duif. Een heel oude duif.

Noach

Eeuwen geleden was ik bij een man met de naam Noach in een propvolle boot.

Vluchtelingen waren we, op zoek naar een veilig land. Vijf volle manen dobberden we op de zee. Op een morgen, toen het niet meer regende, vroeg Noach: 'Duif, wil jij land voor ons zoeken? Jij kunt over water vliegen.'

Maar ik vond geen land. Dus kwam ik onverrichter zake terug. Teleurstelling in de overvolle boot. Na zeven dagen zocht Noach mij opnieuw op: 'Duif, zoek a.u.b. land voor ons, waar wij veilig zijn.' Ik vloog weg, zag tot mijn verrassing olijfbompjes en plukte een olijftakje. Groot was de blijdschap toen ik met het groene olijftakje terugkwam. En weten jullie wat Noach tegen mij zei?

'Duif, door jouw olijftakje krijg ik weer vertrouwen dat er toekomst is.'

De Jordaan

Eeuwen later was er opnieuw een bijzondere gebeurtenis in mijn leven.

Het gebeurde bij en in de rivier de Jordaan.

Onder leiding van de woestijnbewoner Johannes trokken veel mensen van de rechteroever door het water naar de linker oever.

Tussen de honderden mensen was ook iemand uit

Nazareth.

Met Johannes daalde hij af in het water. Ze gingen kopje onder. Toen

de man uit Nazareth oprees uit het water, bleef hij staan. In gepeins verzonken. 'Wat is er?' vroeg Johannes. De man antwoordde: 'Ik zie een witte duif. Kijk. En ik hoor een stem die zegt: 'Jij bent het.'

Hij zag mij en wist: dit is de duif van Noach. Die is hier. Nu. Hij verbindt de hemel met de aarde.

Fascinatie

Waarom wilde het jongetje mij zo graag pakken?

Waarom zocht Noach in zijn volle boot juist mij?

Wat heb ik met de man uit Nazareth?

Wat is het toch dat mensen fascineert in een duif?

Het mooie is dat er altijd duiven in de stad zijn. Wanneer ik in de stad op een terrasje zit, scharrelen er steeds duiven rond.

Vaste begeleiders.

Ik zie ook vaak dat er kruimeltjes of stukjes brood naar hen wordt geworpen.

Een duif roept iets in mensen wakker.

Kinderen rennen er graag achteraan.

Ze zouden ze willen vasthouden, aanraken, voelen, contact maken.

Geest

In kerken is de duif bij uitstek een symbool van de geest van Jezus, de man uit Nazareth.

De duif herinnert

kerkmensen

aan de

uitno-

di

gaan tegen onderdrukkende regels.

Of in meer plechtige taal van de kerk: De Geest van Jezus van Nazareth blijft als een duif mensen inspireren, uitnodigen, aansporen.

De duif roept: Neem je vrijheid. Vlieg. Neem je verantwoordelijkheid. Ga.

Kerkmensen

1. Dus nemen kerkmensen, samen met anderen het op voor vluchtelingen en migranten in overvolle bootjes op zoek naar een veilig land. Ze kunnen het niet laten goed te doen.

De duif in hen blijft hen ook herinneren aan de overvolle boot van Noach en voedt het verlangen naar een veilig land.

2. Dus komen kerkmensen en gelovigen, samen met anderen op voor minderheden die

politici en vooral dictators geen stemmen opleveren.

Zoals de duif bij de man uit Nazareth bleef toen die door iedereen verlaten aan het kruis hing.

3. Dus zoeken kerkmensen, samen met anderen, hulp, mienskip en verbinding met hulpbehoevende ouderen, langdurig zieken, dak- en thuislozen.

Kerkmensen komen ook samen met anderen in verzet tegen corrupte machtssystemen. En tegen regels die mensen aan zich onderwerpen.

Zoals duiven meer te vinden zijn bij stemloze mensen dan bij juridische regeltjes.

4. En tenslotte zijn kerkmensen wereldwijd verbonden met alle leven op aarde en met alle mensen van welke kleur dan ook.

Zoals duiven geen nationale grenzen kennen.

In één zin: Kerkmensen kiezen als vrije vogels voor hun verantwoordelijkheid. Ze blijven in kleurrijk Fryslân volhardend zoeken naar een plek om samen in vrede te kunnen leven.

Pieter Lootsma is emeritus predikant. Dit verhaal was zijn inleiding op het symposium 'Verbinding' van Kleurrijk Fryslân op 28 september, namens de Raad van Kerken in Leeuwarden

Diversen

Zingend naar de zondag met Chr. Mannenkoor Albatros

Op zaterdag 26 oktober is er weer Zingend naar de zondag in Gereformeerde Kerk de Ontmoeting aan de Foarwei 48 in Damwâld. Deze keer met het bekende Groninger Christelijk Mannenkoor Albatros, dat hoogstaande zangkunst laat horen in zowel het Nederlands als het Russisch. Het koor hoort bij de nationale top door kwaliteit, klasse, stijl en repertoire. Uiteraard is er ook veel samenzang. Ds. Gerard Dikken uit Drachten verzorgt de presentatie. De avond begint om 19.30 uur, er is een pauze en aan het eind een collecte voor bestrijding van de onkosten.

Feestelijke presentatie van het Flentroporgel in het MCL

Het Flentrop-orgel in het Pieter Bonnema-auditorium in het Medisch Centrum Leeuwarden is voltooid. Het werd in 2004 geplaatst met ruimte voor drie extra registers orgelpijpen. Dankzij de inspanningen van het Bonifatius Cultuurfonds en een bijdrage van de stichting Vrienden van het MCL zijn die nu aangekocht en geïnstalleerd. Het orgel wordt op 30 oktober vanaf 20.15 feestelijk ingewijd, uiteraard met muziek. Toegang gratis.

Byldspraak - Willem Wilstra Mjitstokjes

As skoaljonge mocht ik graach by pake en beppe útfanhúzje yn Waskemar. Dêr gong ik dan op 'e fyts hinne. Fan heit moast ik op 'e weromreis by de klompmakker oan yn Bakkefean. Ik krige trije stokjes mei, dy't er út de beamwâl fike hie, as maat foar de klompen. De klompmakker bûn de trije pear opinoar op it pakjedrager.

Dy mjitstokjes diene my tinken oan in ferhaal út 'e bibel. Yn Ezechiël 40 wurdt de nije timpel ynmetten mei in linnense koarde en mjitroede - is in reidstâl.

It teken op 'e foto soe assosjaasje oproppe kinne mei it Hebrieuwske skrift. Nee hear, it is hiel simpel, mar it hat alles te krijen mei mjitten.

Doe't ik stjoerman wie op in frachtskip moast ik, as de belading klear wie, de djipgongsmarken opnimme. Min of mear koe men dan fêststelle, hoefolle ton as men laden hie.

Dy tekens wiene foarop de boech en op it efterskip laske, meastal yn desimeters. De sifers notearre ik yn myn bûsboekje om se letter mei in krytsje op in boerd yn it stjoerhus te setten. Ek waard it yn it skipssjoernaal notearre.

Dus V = Voor 51
en A = Achter 55 en dan: Farwol en foar de wyn!

Messiah de Musical Groot evenement in Goede Herderkerk Grootegast

Op zaterdagavond 26 oktober 2019 komt gospelkoor El Shaddai o.l.v. Leon van Veen met de inspirerende gospelmusical *The Messiah* naar de Goede Herderkerk in Grootegast. Aanvang 20.00 uur, deur open om 19.30 uur.

Interkerkelijk Gospelkoor El Shaddai uit Lopik bestaat uit 65 enthousiaste koorleden en een eigen gospelband. Speciaal voor de musical wordt de band uitgebreid met een strijkkwartet en elektri-

sche gitaar. *Messiah de Musical* is de nieuwe musical van Tore W. Aas, bekend van het Oslo Gospel Choir. Deze musical met beelden, Engeltalige gospelsongs en een Nederlandstalige vertelling brengt op een hedendaagse wijze Jezus' leven dicht bij en in muziek, vertel-

ling en beeld tot leven.

Kaarten zijn in de voorverkoop verkrijgbaar voor 12,50 euro via jankegjaltema@hotmail.com of (06) 10160613 en de Marskramer in Grootegast, of via zingenindekerk.nl. Bij de ingang kost een kaartje 17,50 euro. Meer infor-

Dorpskerkenbeweging

Waar water stroomt, daar is leven

Afgelopen zomer bezocht ik enkele Nationale Parken in de Verenigde Staten: Grand Canyon, Death Valley, Yosemite et cetera. Overweldigende natuur, indrukwekkende geologie. We wandelden door de canyons en door de bossen, en lieten ons meevoeren door het duizelingwekkend besef van eeuwenoude schoonheid. Wanneer je daar rondloopt voel je je heel klein maar tegelijkertijd verbonden. Verbonden met de natuur, met de oorsprong van de aarde en met de oorsprong van ons mens-zijn.

door Jolanda Tuma

Ik kocht een boek met de titel *Uncertain path* ('Onzekere weg') geschreven door William C. Tweed. Hij had dertig jaar gewerkt bij de Nationale Parken, was inmiddels afgezwaaid en had nu tijd om vier weken door de Sierra Nevada te wandelen om kritisch na te denken over de toekomst van zijn zo geliefde Nationale Parken. Toen ik in Amerika zijn boek las gingen mijn gedachten steeds terug naar de Nederlandse dorpskerken. Ik zag een duidelijke parallel tussen zijn kritische gedachten over de toekomst van de Nationale Parken en de situatie waarin dorpskerken in Nederland zich bevinden. Ik zal uitleggen waarom. Ongeveer een eeuw geleden werd men zich in Amerika sterk bewust van de unieke maar o zo kwetsbare natuur. Om te voorkomen dat bijvoorbeeld de canyons en de bossen zouden worden ingezet in de strijd om het economisch gewin, werd besloten bepaalde gebieden te benoemen tot Nationaal Park, met als doel: 'de natuurlijke rijkdommen ongeschonden te bewaren voor de toekomstige generaties'. Met dit doel voor ogen ging men aan de slag, en met succes. De natuur is zorgvuldig beheerd en nog steeds fascinerend.

Enclaves

Maar toch wringt er iets, en Tweed legt de vinger op de zere plek. De Nationale Parken werden de afgelopen eeuw beheerd als waren het afgesloten enclaves in het landschap. Alles was erop gericht om de natuur binnen de grenzen van de parken ongeschonden te bewaren voor toekomstige generaties. Uitgangspunt was dus een bepaalde mate van stilstand: de natuur moest blijven zoals die was en toekomstige generaties zouden net zo van de natuur genieten als oudere generaties dat deden. Maar in de tussentijd veranderden de wereld en de mensheid. De Nationale Parken blijken niet onder een glazen stolp te liggen, waar de klimaatverandering geen grip op heeft. En de jeugd van tegenwoordig heeft een heel andere relatie tot natuur dan de oudere generatie die had.

Stokje overnemen

Denkend aan Nederland realiseerde ik me dat dit misschien ook wel geldt voor dorpskerk gemeenschappen. In kerkenraden hoor ik mensen nogal eens zeggen: 'We moeten weer jongeren trekken' en op de vraag waarom dat zou moeten, komt meestal het antwoord: 'Ze moeten het stokje van ons overnemen, zij moeten

de kerk voortzetten zoals wij dat altijd hebben gedaan'. Ofwel: 'De dorpskerk gemeenschappen ongeschonden overdragen aan toekomstige generaties' waarbij misschien ongemerkt wordt uitgegaan van een bepaalde mate van stilstand: onze kerk moet blijven, én de nieuwe generatie moet er evenveel waarde aan hechten als wij altijd hebben gedaan. Maar kerkelijke gemeenten staan, net als de Nationale Parken, niet onder een glazen stolp! Ze worden van alle kanten beïnvloed door wat er in de omgeving gebeurt. En daarnaast zien we een steeds grotere afstand tussen jongeren (en niet alléén hen) en traditionele dorpskerken. William Tweed roept de beheerders van de Nationale Parken op de ogen te openen. Niet langer blind het initiële doel, hoe eervol ook, te volgen, maar na te denken over een nieuwe missie. Niet langer uitgaan van de statische gedachte 'de natuurlijke rijkdommen ongeschonden te bewaren voor toekomstige generaties' maar erkennen dat de natuur niet ongeschonden kán worden bewaard. En erkennen dat de toekomstige generaties een andere relatie hebben tot natuur (of kerk) dan zij (wij) zelf hebben.

Met nieuwe ogen kijken

Dit betekent niet bij de pakken neerzitten en in tranen toezien hoe datgene wat je zo dierbaar was niet meer is zoals ze is, maar heel bewust met nieuwe ogen kijken naar je eigen omgeving. In de kerk betekent dit opnieuw kijken naar je eigen geloof, inspiratie en spiritualiteit. Niet denken in termen van 'de kerk moet weer vol', maar veeleer in gesprek gaan over de bronnen die ons als geloofsgemeenschap voeden. Niet datgene conserveren wat in de loop der eeuwen gestold is, maar de bronnen weer openen en laten stromen. De wereld verandert, de mensheid verandert, maar de eeuwenoude bronnen blijven. Bronnen vinden altijd een weg om het water te laten stromen, en waar water stroomt is leven. Maar dit betekent dat we onze eigen ideeën over kerk-zijn misschien een beetje moeten loslaten. Immers, de Geest waait waarheen hij wil, die is niet binnen de perken te houden. En wie een glazen stolp over zijn of haar kerk probeert te plaatsen zal merken dat het vuur dooft. Maar dat was nou net niet de bedoeling.

Geloofsgetuige

Petrus Hofstede de Groot

'In kerk, huis, school en staat het Christendom, niet zonder, maar met en in en uit Jezus Christus!'

* 8 oktober 1802, Leer (Oost-Friesland)
† 5 december 1886, Groningen

De Groninger Richting inspireerde in het tweede kwart van de negentiende eeuw tal van predikanten, vooral in het Noorden. Hofstede de Groot was de spil en leidsman. Dit 'Groninger Réveil' begon met drie jonge, wat aristocratische theologen van de Groninger Universiteit. Ze hadden dezelfde leerschool doorlopen en deelden onvrede over de rationalistische theologie die ze hadden meegekregen. En ze waren verbreederd door deelname aan de veldtocht tegen de opstandige Belgen. Ze wilden zich als leraren van de godsdienst inzetten voor versterking van de protestantse natie van Koning Willem I. Ergens rond 1834 zagen zij het licht. Een opwekking! Voortaan zou de persoon van Christus, de levende Heer, belangrijker zijn dan de leer!

Helaas kreeg net in die tijd De Groot het aan de stok met zijn opvolger in Ulrum, ds. Hendrick de Cock. De Cock wilde terug naar het complete calvinisme van zonde, genade en bekering. De 'Groningers' haalden juist de humanistische kant van de oude geloofsleer naar voren. En koning Willem I dulde geen afscheiding. Zijn harde optreden bracht de Groningers in kwade reuk. Vervolgens geselde Réveilman Groen van Prinsterer hen in 1842 met dogmatische kritiek. Op de Evangelische Alliantie in 1863 in Nederland werden ze geweerd: niet orthodox genoeg voor deze grote internationale conferentie van protestanten. En veel leerlingen werden in deze jaren juist 'modern'.

Hofstede de Groot heeft zich nooit uit het veld laten slaan. 'Niets was hem te veel om de Nederlandse samenleving te doordrenken met de zegeningen van de protestantse versie van het christendom' (J. Vree). Hij was schoolopziener, zat in zendingsorganen, in kerkbesturen en onderwijsorganisaties. De nieuwe mogelijkheden van de spoortrein werden uitgebuit voor contact met pioniers van 'in- en uitwendige zending' in Duitsland. Dankzij nieuwe druktechnieken kon hij met brochures snel zijn licht te laten schijnen over alle mogelijke onderwerpen. Net zo sociaal bewogen als de mensen van het Réveil elders, was hij een pionier van de bestrijding van drankmisbruik. En niet afkerig van vrouwenemancipatie. De Groningers schreven samen de eerste handboeken 'praktische theologie' ter bevordering van de kwaliteit van catechese en pastoraat.

Niet evangelisch? In de tweede helft van de negentiende eeuw werd 'evangelisch' de geuzennaam van de voorgangers die juist niet te boek stonden als streng-orthodox, maar als gematigd en afkerig van elke kerkscheuring.

Harmen Jansen

Diversen

Trees van Montfoort spreekt over boek 'Groene Theologie'

Op zondagmiddag 3 november komt Trees van Montfoort naar een vorming- en verdiepingsmiddag over 'Groen Geloven' van de werkgroep Groene kerk van de Protestantse Gemeente Burgum. Van Montfoort is de schrijfster van het boek *Groene Theologie*. Ze zal iets vertellen over haar eigen leven, over de scheppingsverhalen in de Bijbel en over dat geloof te maken heeft met de hele werkelijkheid. Ze gaat hierover ook in gesprek met de aanwezigen, het is dus geen monoloog. Locatie is De Ikker, Bulthuisingel 7, aanschouw 15.15 u. (inloop vanaf 14.45 u.)

Christelijke jongeren willen meer bijbellezen

Ruim 85 procent van 2400 ondervraagde jongeren wil meer bijbellezen, zo blijkt uit een onderzoek van BEAM, de jongerenafdeling van de EO. De Bijbel is nog steeds een veelgelezen boek onder christelijke jongeren. Toch vindt 80 procent van de ondervraagde jongeren het een moeilijk boek. Daarom heeft het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) *de Bijbel in Gewone Taal Jongerenbijbel*, ontwikkeld. Hij is zaterdag 28 september verschenen. Het NBG werkte voor deze uitgave samen met Youth for Christ en EO/BEAM. Jongeren hebben meegedacht met het concept, de inhoud en het design. Het resultaat is een Bijbel met creatieve opdrachten voor doeners en denkers, ruim 850 om precies te zijn. Achterin zitten themapagina's over 18 grote thema's in het leven van jongeren, zoals sociale media, identiteit, pesten, seks en relaties en keuzes maken. Hij kost 49,95 euro.

Ds. Saskia van Meggelen niet langer preses Protestantse Kerk

Ds. Saskia van Meggelen is teruggetreden als preses van de generale synode van de Protestantse Kerk. De taak werd haar te zwaar, schrijft ze in een verklaring. 'Door de diverse verantwoordelijkheden die mij in deze fase van mijn leven zijn toebedeeld ben ik niet in staat de rol van preses optimaal te vervullen. Dat heeft mij ertoe gebracht dit verdrietige besluit te moeten nemen. In de eerstvolgende vergadering van de kleine synode wordt besproken hoe de positie van preses weer ingevuld kan worden.'

Boekbespreking

In het labyrint van Mozes

Een complex boek met technisch zware kost, dat niettemin vlot leest: *In het labyrint van Mozes* van Harmen Jansen. Wat mij betreft wordt het verplichte kost voor iedereen die de Bijbel als bron voor Bijbel- en geloofskennis en als bron voor hedendaagse spiritualiteit serieus neemt.
door Jeroen van Olffen

De route ligt vast. Woorden die ooit geschreven zijn als handleiding bij 'het product mens'. De woorden zijn wellicht geschreven door de producent zelf. God gaf de gebruiksaanwijzing bij het product, Zijn schepsel.

Je kunt het op je vingers natellen. Vijf boeken. Vijf keer het verhaal dat gaat. Maar de Tora is meer dan een historisch verslag over de mens en de mensheid. De eerste vijf boeken in de Bijbel vormen een eenheid. Ze zijn met elkaar verweven tot een kunstwerk.

Het kunstwerk is niet te fixeren. Het is de kunst om door het ongrijpbare gegrepen te worden. De verzameling van boeken, de Tora, is beziel. Het leeft en het zet een mens en mensen, een volk en de kinderen van Abraham, Jezus en daarmee de apostelen en de discipelen in beweging. Wij zijn verbonden met Israël, jood en niet-jood, heiden- en niet-heiden. Ook wij gaan 'De Weg.'

Reis door de tijd

Kunnen wij nog steeds de levensweg gaan die de Tora beschrijft? De auteur van *In het labyrint van Mozes*, Harmen Jansen, neemt ons in dit boek mee op een fascinerende reis door de tijd. We zijn verbonden met de functie van de Tora in het jodendom sinds de dagen van de aartsvaders, de koningen en de profeten. We zijn erfgenaam van de steeds vernieuwende uitleg en toepassing van de Wetten van Mozes. Jezus Messias vervult de Wet. Hij maakt het niet 'af', maar leeft er ten volle uit.

Harmen Jansen vervolgt in zijn boek met de vertaalslag die de wetgeleerde Paulus maakt. Waar we Paulus kennen als Farizeeër blijkt deze nieuwe Mozes aan de wieg te staan van de bevrijdingstheologie. De tabernakel en de tempel zijn er niet meer. De Tora is bevrijdend van de leerregels van de synagoge, de kerk en de moskee.

Nieuwe inzichten

Harmen Jansen levert ons nieuwe inzichten. Zijn inzicht om de Tora op een nieuwe wijze te lezen is een logische stap, maar ook gewaagd. De Tora krijgt opnieuw een plaats in

onze samenleving. In een tijd waarin we geloven niet meer expliciet verbinden met God, een specifiek stuk land of een volk in het bijzonder, blijkt bruikbaar te zijn. De Tora is nog steeds bij machte om rabbijnen, kerkvaders en mensen die geestelijke leiders zijn te inspireren.

Met een knipoog noemt Jansen Mozes in het begin: 'Meester Mozes'. Het verwacht mij als lezer. Maar zó plaatst hij ook mij in een nieuwe context.

Jansen neemt ons mee in zijn speurtocht naar de bezieling van het geestelijk leven van de mens, de mensheid, Gods volk en de volken. Hij verkent de mystagogie van de Tora. Het is de leessleutel om de Tora opnieuw te verstaan. Het boek is complex, maar leest vlot. De inhoud is technisch zware kost. De verwijzingen naar teksten in de Bijbel zijn nooit dwingend. Je kunt doorlezen zonder steeds alles na te kijken. Enige kennis van de theologie, de grondtekst, de historisch kritische zienswijze in de theologie is wel bevorderlijk om de vertaalslag van de Tora die door Jansen spiritueel wordt herijkt te begrijpen.

De auteur gebruikt actuele voorbeelden. Hiermee loopt het boek kans 'gedateerd' te raken. Wanneer je aanvaardt dat de Tora een continuïteit is en nooit een gefixeerd punt in de geschiedenis, dan kun je dat alleen maar waarderen.

Meesterstuk

Ik bedank Harmen Jansen voor het theologische meesterstuk dat hij geschreven heeft. Wat mij betreft wordt het boek verplichte kost voor iedereen die de Bijbel als bron voor Bijbel- en geloofskennis en als bron voor hedendaagse spiritualiteit serieus neemt.

In het labyrint van Mozes - Nieuwe omgang met de Tora,
Harmen Jansen
uitgeverij Boekscout, 21,99 euro

ds. Jeroen van Olffen is predikant van de Protestantse Gemeente te Menaam

Kerkorde Het 'kennen en horen' (1)

In de vergadering van de generale synode van de Protestantse Kerk in november van dit jaar zullen enkele voorstellen tot wijziging van de kerkorde in tweede lezing aan de orde komen. Bij een daarvan wil ik stilstaan: het 'kennen en horen' van de gemeente.

door dr. Jan Dirk Wassenaar

De synode heeft opgemerkt dat voor het horen van de gemeente in de ordinanties twee uitdrukkingen gebruikt worden. Dat zijn: 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken'. De synode heeft overwogen dat beide uitdrukkingen hetzelfde betekenen. In de toelichting staat: 'De synode heeft daarom besloten [hier zal 'voorgesteld' bedoeld zijn, JThW] om in alle gevallen de tweede formulering te gebruiken, om een mogelijk misverstand dat het om verschillende zaken gaat te voorkomen.'

Hetzelfde?

Maar is met 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken' wel hetzelfde bedoeld? Ik denk het niet. Het gaat bij 'kennen en horen' en 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken' toch wel om verschillende zaken!

Ongetwijfeld is de uitdrukking 'kennen en horen' ontleend aan de herziene kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland van 1959. Toen werd als artikel 43.1 opgenomen: 'In belangrijke zaken, die niet vallen onder het opzicht over en de tucht in de gemeente, met name in zaken waarmede het bestaan zelf van de kerk of haar plaats in het kerkverband gemoeid kan zijn, zal de kerkenraad geen besluiten nemen zonder vooraf de gemeente erin gekend en erover gehoord te hebben.'

Conflicten

Prof.dr. D. Nauta vertelt in zijn *Verklaring van de kerkorde van de Gereformeerde Kerken in Nederland* over de aanleiding tot de aanvulling. Die moet zijns inziens gezocht worden in ervaringen die gedurende kerkelijke conflicten waren opgedaan. Het kwam voor dat kerkenraden bepaalde ingrijpende beslissingen namen zonder dat zij de gemeenten voordien raadpleegden. Het kwam zelfs voor dat zij dergelijke beslissingen namen terwijl de meerderheid van de gemeenteleden het daar niet mee eens was. Het hielp in zulke gevallen niets dat de gemeenteleden naderhand in verzet kwamen: zij konden daarvoor aan de kerkorde geen rechtsgrond ontnemen.

Rechtmatige invloed

Nauta stelt: 'Dit artikel bedoelt nu in die onaanvaardbare toestand enigermate te voor-

zien.' Daar is niet mee gezegd dat op die wijze een afdoende oplossing voor kwesties die in het geding waren, bereikt werd. De kerkenraad bleef de laatste beslissingsbevoegdheid houden. Hoe dat ook zij: de nieuwe bepalingen betekenden een grote verbetering, aldus Nauta: 'Hier wordt aan de rechtmatige invloed der gemeente meer ruimte geboden dan zij onder vigeur van de oude kerkorde ooit heeft bezeten.'

Er kunnen wel vragen bij artikel 43.1 gesteld worden. De eerste is: wat zijn 'belangrijke zaken'? Het lid geeft enkele saillante voorbeelden: wanneer 'het bestaan zelf van de kerk of haar plaats in het kerkverband' in het geding is. Maar wat is verder belangrijk?

Een andere vraag is: wat wordt verstaan onder het voorschrift de gemeente ergens in te kennen en over te horen? De kerkenraad kan dat op minimale wijze doen, door een mondelinge of schriftelijke mededeling, waarna men de gelegenheid biedt om bezwaren kenbaar te maken.

Nauta stelt: 'Bedoeld kan zijn niet anders dan een uitvoerige informatie en een diepgaand overleg. De gemeente moet gelegenheid ontvangen om zich grondig uit te spreken. En de kerkenraad moet volle bereidheid aan de dag leggen om te luisteren naar en rekening te houden met wat door de gemeente hem wordt voorgelegd aan bedenkingen en raadgevingen.'

Zwaardere lading

De auteur voegt er voor de goede (kerk)orde wel aan toe: 'Verder kan het echter niet gaan. Het zou niet juist zijn, te willen verlangen dat de uiteindelijke beslissing geheel in handen van de gemeente wordt gelegd. Een dergelijke zienswijze past niet in het kader van de verhouding van kerkenraad en gemeente, gelijk deze in de huidige kerkorde wordt voorgestaan.' Het is wel duidelijk: Nauta stelt met zoveel woorden dat 'kennen en horen' wel degelijk iets anders is dan 'de gelegenheid geven hun mening kenbaar te maken'. Het heeft een zwaardere lading.

Diversen

Kerkbalans 2020 presenteert 'De Grote Startmaaltijd'

Op 18 januari begint Actie Kerkbalans 2020 van start. Het landelijke campagneteam heeft een nieuwe mogelijkheid bedacht voor lokale gemeenten om de actie te beginnen, namelijk 'De Grote Startmaaltijd'. Het doel is om in het startweekend van vrijdag 17 tot en met zondag 19 januari met zoveel mogelijk kerken een startmaaltijd voor Actie Kerkbalans te organiseren. Dit kan een diner, ontbijt, lunch of borrel zijn - de invulling staat een kerk geheel vrij. De lokale organisator regelt de tijd, plaats en bekendmaking. Ook vraagt hij of zij de genodigden zelf iets te bakken of te koken voor deze gelegenheid. Op die manier wordt het werk maar ook het resultaat daarvan gedeeld. De sfeer van onderlinge verbondenheid biedt een goede gelegenheid om samen ook stil te staan bij wat de parochie of gemeente financieel nodig heeft voor het komende jaar om de gewenste doelen te behalen. Om het organiseren makkelijk te maken, is er een handig stappenplan beschikbaar. Dit is te vinden op kerkbalans.nl. Kerken die mee willen doen kunnen zich daar ook al aanmelden. Aanmelders ontvangen alvast een gratis recept voor een hartige walnootkoek van kookdominee Han Wilmink.

Christelijk platform IK ken je voor seksuele en seksediversiteit

Samenwerkende organisaties hebben 'IK ken je' gelanceerd: een nieuw christelijk platform voor en over LHBTI+ (homo's, lesbiennes, biseksuelen, transgenders en interseksue personen, plus andere seksuele en genderminderheden). 'IK ken je' brengt alle informatie samen over christelijk geloof en seksuele, sekse- en genderdiversiteit en bestrijkt de regio's Fryslân, Groningen, Drenthe, Noord-Overijssel en de Noordoostpolder. De informatie staat op één website (ikkenje.nl). Hier zijn ook activiteiten te vinden, zoals regenboogvieringen, gespreksgroepen en lezingen. Ook is per doelgroep overzichtelijk gemaakt wat verschillende organisaties hen te bieden hebben. Vijf contactpersonen fungeren als eerste aanspreekpunt. Naast het bieden van meer overzicht wil 'IK ken je' de samenwerking bevorderen tussen organisaties die actief zijn op het gebied van geloof en seksuele, sekse- en genderdiversiteit.

VOLGENDE KEER in G eandewei

Mijn hart een hemel voor U

